

HOOFDSTUK XIX

NAAR BRUGGE

Het was de tweede dag van den tocht naar Brugge. Op ongeveer twee uur van deze stad hield men stil op een uitgestrekte vlakte. Hier en daar werden inderhaast eenige tenten opgeslagen.

In een dier tenten was Simon Bette aan eene tafel gezeten, in gezelschap van Pieter van den Bosch en Jan Yoens. Ze namen wat rust na de vermoeiende reis. Gedurende eenigen tijd bewaarden de drie vrienden een volkomen stilzwijgen. Daar echter de stilte Simon Bette niet erg aantrok, was hij het die het eerst het stilzwijgen verbrak. Hij schonk uit een op de tafel staande flesch zijn beker vol en dronk een goede teug.

— Mijn waarde Jan Yoens, zoo sprak de dikke goudsmid, de tocht naar Brugge is zoo snel, zoo onverwacht uitgevoerd, dat ik nog geen tijd heb gevonden u te vragen, waarom wij eigenlijk op Brugge losrukken.

In plaats van Jan Yoens nam Pieter van den Bosch het woord, om lachend te zeggen :

— Dat is voorwaar een vreemde vraag. Gisteren gaaft gij uwe toestemming tot dezen tocht, gij sloot er u vrijwillig bij aan, en nu begint gij eerst naar het doel van den tocht te vragen.

— Pieter, antwoordde hij, gij zijt vrij in uwe opmerkingen en ik ben uw partijganger in het verdedigen onzer privilegiën. Maar ik begrijp niet, dat zulk een samengaan den afstand, dien mijn rang, mijn burgerlijke en maatschappelijke betrekkingen tusschen ons geplaatst hebben, zou hebben kunnen doen verdwijnen. Bij mijne ziel, ik kan maar niet begrijpen hoe ik er toe ben gekomen met u gemeene zaak te maken, vooral sinds gij mij dien schandelijken streek hebt gespeeld, toen ik mijn plechtige intrede op de Groote Markt te Gent wilde doen.

— 't Was een hooger belang, dat mij zoo handelen deed, heer Simon, onderbrak van den Bosch.

— In alle geval, hervatte Simon, ben ik een goed vriend van den graaf van Vlaanderen...

— Als dat u maar niet eenmaal aan de galg brengt, onderbrak Pieter opnieuw.

— Ik wensch Lodewijk van Male geen kwaad toe. Wanneer hij slechts dien rekel van een Gilbert Matheÿssen liet ophangen en de belasting op het goud introk, zou ik niets tegen hem hebben.

— Wij gedeeltelijk ook niet !

— Maar hetgeen door onzen tocht naar Brugge moet verkregen worden, besef ik niet. Alhoewel ik wil strijden voor onze vrijheden in deze wapenrusting, zoo ben ik toch beter geschikt om het zwaard der gerechtigheid op het raadhuis te zwaaien, dan op het slagveld. Daarom, vriend Yoens; wees zoo goed mij het doel van onze reis uiteen te zetten.

— Dat zal ik, antwoordde Yoens. De graaf van Vlaanderen heeft de handen zoo vol met zijn troepen te Rijsel samen te trekken, en Ouden-aarde en andere plaatsen te versterken, dat hij tot zijn groote fout vergeten heeft Brugge te bewapenen en te doen bewaken.

— Maar wat kunnen wij te Brugge doen ?

— Wij moeten hedenavond nog te Brugge binnenrukken, 't zij als vrienden, 't zij als vijanden.

— Wanneer gij er als vijand wilt binnenkomen en over vechten denkt, hernam Simon, dan bid ik u, mij te zeggen, waarom gij uwe dochter op dezen tocht hebt meegenomen.

— Eenmaal sleurde men haar met geweld van mij weg, ik wil haar thans geen tweede maal aan haar vijanden overlaten.

— En Joos ?

— Joos is hersteld, het is een edele ziel in een stalen lichaam.

— Waar bevindt hij zich thans ?

— In het leger. Overigens, ben ik de eenige niet, die familieleden mee te velde neemt ; menigeen onder onze medeburgers wordt door zijne vrouw en dochters vergezeld. De vrouwen zijn bij de bagagewagens in de achterhoede geplaatst, zoodat mijne dochter niet zonder gezelschap is.

— Ja, zei Simon, er zijn er in ons gezelschap die ik liever tehuis had gezien.

— Wat wilt gij hiermee zeggen ?

— Ik heb die oude tooverheks Ursula ook onder de vrouwen gezien.
— Oude tooverheks, zeg dat niet.
— Niet? Hing het van mij af, dan zou ik haar reeds lang aan een brandstapel hebben geholpen, doch de Witkappen schijnen haar in bijzondere vereering te houden. Mijne vrouw is gelukkig behouden en wel te Gent, zoodat ik thans een vrij man ben, dat wil zeggen, dat ik thans vrij ben van alle zorgen harentwege en doen kan wat ik wil.

De afwezigheid van zijne vrouw was inderdaad een groote reden tot vreugde voor onzen kleinen ridder.

Spoedig na dit gesprek hervatte het leger zijn marsch. Eer de avond voor goed viel, stonden zij voor de muren der stad Brugge. Jan Yoens zat te paard, met eene strijdbijl in de hand en door de voorhoede gevolgd, waarin zich tevens van den Bosch en de meest onversaagde manschappen bevonden. Zij zouden trachten zoo voorzichtig mogelijk tot de stads-poorten te naderen, in de hoop de wachten te kunnen overrompelen.

Toen de voorhoede tot op een boogscheut afstand van de muren gekomen was, hield Simon zijn paard in en verklaarde dat niets op de wereld hem zou kunnen dwingen zijn ijzeren arm tegen de getrouwe onderdanen van den graaf van Vlaanderen te verheffen. Hij stelde voor zich naar de achterhoede terug te trekken, bij de vrouwen en de bagage, waar hij over de schoone Livia wilde waken, welke hij met ware achting en onbegrensde bewondering vereerde. Jan Yoens stemde dadelijk in zijn verlangen toe, daar hij zeer goed wist dat Simon Bette ondanks zijn ridderschap een zeer slecht soldaat was.

Jan Yoens en zijne makkers waren door de schemering ongemerkt tot de poorten der stad genaderd.

Jan Yoens vaardigde eenige zijner mannen af, zeggende:

— Gaat naar Brugge en deelt mede dat wij geenszins gekomen zijn om te vechten, maar om te weten, wie onze vrienden zijn.

In het volgend oogenblik was iemand met de banier der Witkappen op de muren geklommen en vertoonde zich aan de blikken der ontstelde wachten.

Het was de brave Joos, die met donderende stem uitriep:

— De Witkappen voor Vlaanderen!

De wachten vluchtten, toen zij plotseling een menigte gewapende mannen zoo nabij de poort zagen.

Terwijl zij in overhaaste vlucht van de wallen door de voornaamste straten van Brugge naar de markt snelden en alzoo de geheele stad in rep en roer brachten, riepen zij:

— De Witkappen zijn in de stad! Redt u, vlucht!

Twée van de burgemeesters der stad, wier beurt het was, dien dag voor de veiligheid hunner medeburgers te waken, kwamen haastig toegesnel. Zij wilden uit een van de torens der stadspoorten in onderhandeling met den vijand treden. Het eerste wat zij zagen was de banier van Gent, die wapperde op de stadsmuren.

— Hier langs, mannen! riep Joos, de stad is aan ons!

Jan Yoens zwaaide zijn bijl en, door zijn trouwe makkers bijgestaan, reed hij op de poort aan.

Dreunend weerklonken de slagen zijner bijl op het eikenhout der poort.

Jan Yoens sprak de burgemeesters bij hun eerste sein aan en legde hun zijn voornemens bloot.

— Geef ons uw woord, zei de oudste der burgemeesters en zweer uwe voorwaarden na te komen, dan moogt gij vrij en ongehinderd binnen de stad komen en morgen met onze poorters op het Raadhuis zetelen om elkander te verstaan. Doch steek vooral geen hand naar de gravin uit, want zij heeft dezen avond de voornaamste poorters in het paleis te gast genoodigd.

— Daarenboven, zeide de andere burgemeester, zal er eene bijzondere maskerade plaats hebben en een geestelijk tooneelspel worden vertoond, waarin ik de rol van Adam zal vervullen.

— Wij zullen uw paradijs niet in verwarring brengen, zei Jan Yoens. Ik neem uwe voorwaarden aan. De gravin van Artois en haar gevolg zullen twee dagen hebben om in veiligheid te vertrekken. En nu, opent de poorten, wij hebben een sterk leger achter ons.

— En doe de groeten aan mevrouw de gravin van Artois, zei Pieter van den Bosch en zeg haar dat wij dezen avond hopen te vernemen, of haar keuken en kelder in goeden staat zijn. En ofschoon wij als ongenoodigde gasten tot haar feest komen, hopen wij het evenwel eer aan te doen. Wanneer zij bijgeval iemand te kort komt, om de rol van den duivel in het geestelijk spel te spelen, dan ben ik, Pieter van den Bosch, haar man!

De burgemeesters kwamen van den toren naar beneden en openden de poorten voor Jan Yoens en zijn geheele leger.

Zoo reed hij, midden tusschen de beide burgemeesters, zegepralend Brugge binnen.

Het voorstel van Pieter van den Bosch om als duivel in het geestelijk spel te figureeren, werd met geestdrift aangenomen. Hij ging dus met den jongsten der twee burgemeesters naar huis. Adam en de duivel waren druk in de weer om hunne rol te leeren.

De gravin van Artois barstte haast van nijd toen zij vernam, dat de Witkappen in de stad waren en dat eenige der hoofdmannen zich hadden voorgenomen op het feest te verschijnen, dat zij ingericht had om de Brugsche poorters op haar hand te krijgen.

Het sluiten van een verdrag met de Bruggelingen, het verhinderen voortgraven van het ontworpen kanaal, waren voor de Witkappen punten van het hoogste belang. Jan Yoens deed dus al wat mogelijk was om de poorters voor zich te winnen.

Ondertusschen had de gravin van Artois met valsche vriendschap haar dank aan Jan Yoens laten betuigen, voor zijne ridderlijke houding

haar twee dagen tijd te willen geven om veilig te kunnen vertrekken. Zij noodigde hem terzelfder tijd, evenals zijne dochter Livia, Pieter van den Bosch en de hoofdmannen der Witkappen, op haar feest uit. Toen men haar de lijst bracht van de personen welke dien avond op haar feest zouden verschijnen, zag de gravin deze aandachtig na en liet onmiddellijk Gilbert Matheüssen ontbieden, met wien zij een geheim onderhoud wenschte.

Van Zoen

en de Witte
Kaproenen

Van Laeken

L. OPDEBEEK - UITGEVER - ANTWERPEN

LODEWIJK VAN LAEKEN

JAN YOENS

EN DE WITTE KAPROENEN

Pentteekeningen van JAN WATERSCHOOT
NIEUWE, GEHEEL HERZIENE UITGAVE

L. OPDEBEEK — UITGEVER — ANTWERPEN
1943

— Stil dan.

— Kent gij de voorwaarden van den vrede ?

Simon knikte.

— Gij weet ook dat zulke voorwaarden onaanneemlijk zijn ?

Simon knikte nogmaals.

— Overmorgen viert men hier het *Heilig Bloed* ?

Te Brugge werd dit bevel tevens met groote plechtigheid voorgelezen (blz. 479).

Zelfde gebaar van den smid, zelfde fluistering van den Ruwaard van Vlaanderen.

— Dan is het volk vroolijk en dronken, niet waar ? Welnu, zorg dat gij alsdan met uwe mannen de stad niet verlaat. Dien dag zal ik graaf Lodewijk van Male hier buiten de poorten van Brugge eene poets spelen.

En Philips van Artevelde verliet Cockermoes en volgde den stoet. „

De Witte Kaproenen

Historische Roman

DOOR

LODEWIJK VAN LAEKEN

NATIONALE DRUKKERIJ
St-Willebrordsstraat, 57 Antwerpen.

1902.